

Preventief Medisch Onderzoek Informatie voor werknemers in vraag en antwoord

Wat is Preventief Medisch Onderzoek?

Preventief Medisch Onderzoek (PMO) is een verzameling van methoden die bedrijfsartsen gebruiken om de gezondheid van u als werknemer te bewaken en te bevorderen. PMO bestaat uit onderzoek naar uw gezondheid, en activiteiten om uw gezondheid te beschermen en verbeteren als daar een reden voor bestaat.

PMO is bedoeld voor individuele werkende mensen. Daarnaast kunnen uw organisatie en de bedrijfsarts samen ook een beeld krijgen van de gezondheid van groepen werknemers (bijvoorbeeld de afdeling waar u werkt), en voor een groep speciale activiteiten ontwikkelen.

Wat heb ik als werknemer aan een PMO?

PMO maakt voor u als werknemer van tijd tot tijd de balans op. Het onderzoek brengt de gezondheid van u en uw collega's in kaart. Eventuele problemen die te maken hebben met uw werk en uw gezondheid komen in een vroeg stadium aan het licht. Na het onderzoek kan het bedrijf en uzelf ook maatregelen nemen om uw gezondheid te beschermen of te verbeteren.

Meedoen aan PMO biedt natuurlijk geen zekerheid voor een goede gezondheid in de komende jaren. PMO is een momentopname. PMO voorspelt niet, maar signaleert gezondheids- en werkproblemen, en maakt het mogelijk om te komen tot zinvolle acties voor uw gezondheid.

Is PMO hetzelfde als PAGO?

Nee, PMO is een verbeterde versie van PAGO. Er zijn vier belangrijke punten van verschil tussen PMO en PAGO:

- Uw werkgever en de ondernemingsraad zijn actief bij de voorbereiding en uitvoering van het PMO betrokken. Zij hebben ook inbreng bij bepaling van inhoud van het PMO en acties die in uw bedrijf worden uitgevoerd. Dat was bij PAGO niet altijd het geval
- Het gaat bij PMO niet alleen om onderzoek naar uw gezondheid, maar ook om acties naar aanleiding van dat onderzoek om de gezondheid van u en uw collega's te beschermen of verbeteren.
- In PMO is ook aandacht voor uw lichamelijke en geestelijke conditie en uw leefgewoonten. Deze zaken zijn immers erg belangrijk voor het goed kunnen functioneren in het werk.
- Eventuele verplichte keuringen (op grond van de wet of CAO) kunnen onderdeel uitmaken van het PMO.

Is PMO verplicht voor bedrijven?

De Arbowet (artikel 18) verplicht werkgevers om PMO aan hun werknemers aan te bieden: *“De werkgever stelt de werknemers periodiek in de gelegenheid een onderzoek te ondergaan, dat erop is gericht de risico's die de arbeid voor de gezondheid van de werknemers met zich brengt zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.”*

Uw werkgever moet een PMO aanbieden aan u en uw collega's, en neemt ook de kosten van PMO voor zijn rekening. De ondernemingsraad kan de werkgever wijzen op zijn verplichting om een PMO aan te bieden. Ook individuele werknemers kunnen om een PMO vragen. Zij kunnen hun verzoek rechtstreeks bij de werkgever neerleggen, of bij een vertrouwenspersoon van het bedrijf.

Is mijn deelname aan PMO verplicht?

U bent als werknemer meestal niet wettelijk verplicht tot deelname aan PMO. Een gewoon PMO is vrijwillig. Alleen voor bepaalde functies geldt een verplicht medisch onderzoek. Ook kan er een verplichting bestaan op grond van de CAO voor uw branche of sector. Dit is het geval in branches met aanzienlijke arbeidsrisico's, zoals het beroepsgoederenvervoer.

Kan een PMO gevolgen hebben voor mijn rechtspositie?

Een 'gewoon' (vrijwillig) PMO heeft geen gevolgen voor uw rechtspositie. Dat kan wel het geval zijn wanneer ook verplichte periodieke keuringen onderdeel uitmaken van het PMO. Op grond van een aantal wetten bestaat er namelijk verplicht geneeskundig onderzoek voor specifieke groepen werknemers. Enkele voorbeelden: het medisch toezicht bij het werken met radioactieve stoffen en ioniserende straling, zoals vastgelegd in de Besluiten stralenbescherming Kernenergiewet; het geneeskundig onderzoek van bestuurders van voertuigen op grond van de Wet personenvervoer.

Wie beslist of een PMO in ons bedrijf wordt uitgevoerd?

De directie of Raad van Bestuur van een organisatie neemt de beslissing om een PMO te laten uitvoeren. Dit gebeurt na een fase van oriëntatie, waarin de organisatie samen met de bedrijfsarts informatie verzamelt en consultaties uitvoert, en de ondernemingsraad haar standpunt bepaalt.

De bedrijfsarts adviseert uw organisatie bij het maken van een voorstel voor de inhoud van het PMO. Dat voorstel wordt vervolgens bekeken door de directie/Raad van Bestuur en de ondernemingsraad. De directie/Raad van Bestuur stelt ten slotte de inhoud van het PMO vast.

Wie bepaalt de inhoud van het PMO?

De bedrijfsarts adviseert de uw organisatie bij het maken van een voorstel voor de inhoud van het PMO. Dat voorstel wordt vervolgens bekeken door de directie/Raad van Bestuur en de ondernemingsraad. De directie/Raad van Bestuur stelt ten slotte de inhoud van het PMO vast.

Wie voert een PMO uit?

PMO wordt uitgevoerd door één of meer arbo-professionals. Bij de uitvoering speelt de bedrijfsarts een centrale rol. Maar ook de arboverpleegkundige, arbeids- en organisatiedeskundige, laborant/functieassistent en doktersassistent kunnen bij PMO een taak hebben.

Wat voor onderzoek wordt binnen PMO uitgevoerd?

Welke onderzoeken uw organisatie laat uitvoeren hangt natuurlijk samen met de doelstellingen die het bedrijf nastreeft en de branche waarin uw organisatie actief is. Binnen PMO is het volgende onderzoek mogelijk (in de praktijk wordt hieruit een beperkte keuze gemaakt):

- Vragenlijsten over gezondheid en werkbeleving

- Lichamelijk onderzoek
- Orgaanfunctie-onderzoek van ogen, oren, longen of hart
- Laboratoriumonderzoek

Hoe vaak moet een PMO worden uitgevoerd?

Voor PMO is geen standaardtermijn voor herhaling te geven. Het hangt af van de ervaringen met eerdere PMO's en van factoren die met het werk van u en uw collega's samenhangen:

1. de ernst van de gezondheidsschade die bij een gegeven blootstelling in het werk zou kunnen optreden;
2. de kans dat die schade werkelijk optreedt;
3. de snelheid waarmee die schade optreedt.

Gaat het om ernstige schade, met een grote kans van optreden in relatief korte tijd, dan zal het PMO vaak moeten plaatsvinden, bijvoorbeeld tweemaal per jaar. Dit kan het geval zijn bij het werken met bepaalde giftige of allergene stoffen.

De ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging heeft instemmingsrecht over de vraag hoe vaak een PMO in uw bedrijf moet worden uitgevoerd. Bij ontbreken van OR of personeelsvertegenwoordiger hebben de werknemers adviesrecht.

Wat wordt er gedaan met de informatie over mijn gezondheid?

De uitvoerders van het PMO behandelen individuele gegevens vertrouwelijk. De medische dossiers van de werknemers worden beheerd door de bedrijfsarts of de arbodienst. De gegevens vallen onder het medisch beroepsgeheim. Bovendien: PMO moet voldoen aan de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP). Deze wet bepaalt dat gegevens alleen mogen worden gebruikt voor het doel waartoe ze zijn verzameld, en regelt onder andere de wijze van opslag en de bewaringstermijnen.

In de rapportage voor het bedrijf mag geen informatie staan die tot individuele medewerkers te herleiden is. Het feit dat de werkgever betaalt, geeft hem niet het recht om inzage te hebben in de medische dossiers van zijn medewerkers.

Hoe kan ik er zeker van zijn dat ons PMO van goede kwaliteit is?

Zorgvuldige uitvoering van het PMO is van groot belang, voor u, maar ook voor uw werkgever. U kunt zeker zijn van goede kwaliteit als:

- er gebruik is gemaakt van de Leidraad PMO van de NVAB (www.nvab-online.nl onder Richtlijnen en Leidraden);
- de acties zijn gebaseerd op bewijs uit de medische literatuur. Dat is het geval als de richtlijnen van de NVAB, het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten en/of het CBO gebruikt zijn.
- rekening is gehouden met de Wet op de Geneeskundige Behandeloovereenkomst (WGBO). Deze wet regelt de verhouding tussen arts en cliënt. Deze relatie komt (ook bij PMO) tot stand op basis van vrijwilligheid;
- rekening is gehouden met de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP). Deze wet bepaalt dat gegevens alleen mogen worden gebruikt voor het doel waartoe ze zijn verzameld, en regelt onder andere de wijze van opslag en de bewaringstermijnen.

Waar kan ik meer informatie vinden over PMO?

> Leidraad Preventief Medisch Onderzoek. Utrecht: Kwaliteitsbureau NVAB, 2005. Gratis te downloaden via www.nvab-online.nl onder Richtlijnen en Leidraden.

> Technical and ethical guidelines for workers' health surveillance. Geneva: ILO, 1998. Zie: <http://www.ilo.org/public/english/protection/safework/cops/english/download/e000017.pdf>.

> Arbo-informatieblad AI-1 Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2003. Te bestellen bij SDU: <http://www.sdu.nl/catalogus/Sociaal/9012106885.jsp>.

Of kijk op:

www.arbo.nl

www.minszw.nl

www.nvab-online.nl

www.arbobondgenoten.nl